

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

стимулів вкладати кошти в енергоефективність, оскільки рентабельність таких інвестицій є невисокою.

Спроби підвищення енергоефективності в Україні повинні в першу чергу стосуватися дерегуляції енергетичних ринків. Поки ціни на енергоносії штучно утримуються на низькому рівні, немає сенсу впроваджувати заходи з енергоефективності.

1. Towards higher energy efficiency in Ukraine: Reducing regulation and promoting energy efficiency improvements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/en/publications/consultancy_work/?pid=3348

2. International Energy Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/name,33305,en.html>

3. Enerdata. Global energy statistical yearbook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yearbook.enerdata.net/2010-energy-intensity-GDP-by-region.html#/CO2-intensity-2010-data.html>

ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ “ЗЕЛЕНИХ” ФОРМ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Шевченко Г. М., канд. екон. наук, доц.
Сумський державний університет, Україна

Туристично-рекреаційна діяльність поряд із використанням історико-культурних чинників пов'язана з навколишнім природним середовищем: з природними ресурсами і природними умовами. Виходячи з цього, в широкому розумінні, тобто з погляду енвайронменталізму, що припускає розгляд навколишнього середовища як єдиного цілого і, відповідно, включає в себе не тільки природне, але й соціально-культурне та технологічне середовище, – будь-які форми туризму та рекреації є екологічними.

У даному дослідженні нас цікавлять, насамперед, різні прояви взаємозв'язку туристсько-рекреаційної діяльності і так званого “чистого” навколишнього природного середовища в контексті їх розвитку і, зокрема, в наступних аспектах:

– здійснення туристсько-рекреаційної діяльності в соціально-економічній системі держави без негативних або з мінімальними негативними наслідками для навколишнього природного середовища;

– реалізація туристсько-рекреаційної діяльності з метою підтримки загальної муніципальної, регіональної та / чи державної екологічної політики;

– здійснення “зеленої” туристсько-рекреаційної діяльності як більш вузького, порівняно з двома зазначеними вище аспектами, поняття; як різновиду взагалі туризму та рекреації поряд із такими їх формами як

лікувально-оздоровча, спортивна, автомобільна, сімейна та ін. у загальній системі туристично-рекреаційної діяльності в її територіально-галузевому та ринково-(клієнт-)орієнтованому розрізах. В даному випадку, тобто в “зеленому контексті” йдеться про гармонійне й акцентоване поєднання туризму та рекреації з компонентами навколишнього природного середовища. Зокрема, у вітчизняному законодавстві розглядається поняття зеленого чи сільського туризму (Закон України “Про туризм” від 29 травня 2001 р. № 2470–III);

– реалізація екорекреаційних заходів як результат застосування комплексного підходу до здійснення туристсько-рекреаційної діяльності в рамках певної територіальної соціально-економічної системи; при цьому зазначені заходи включають ряд дій, інтегрованих навколо двох ключових чинників (“відпочинок” і “навколишнє природне середовище”), починаючи з формування передумов для створення відповідної інфраструктури, і завершуючи наданням якісного екорекреаційного продукту, при реалізації якого задовольняються потреби клієнтів у подорожах і відпочинку на основі використання природно-екологічних чинників, а також підтримується соціально-економічний розвиток територій, що приймають рекреантів.

Повертаючись до третього із зазначених вище аспектів, зазначимо наступне: сільський зелений туризм – це рекреаційний вид туризму, який передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг сільського зеленого туризму. При цьому під останніми розуміється діяльність членів особистого селянського, особистого підсобного чи фермерського господарств із надання послуг бронювання, розміщення, харчування, інформаційного обслуговування, інших видів послуг, спрямованих на задоволення потреб туристів (Проект Закону України “Про сільський зелений туризм” від 23 жовтня 2003 р. №4299, ст. 1).

При цьому серед основних напрямків державної політики в сфері сільського зеленого туризму виділяють наступні (Проект, ст. 6):

- вдосконалення правових засад регулювання відносин у сфері сільського зеленого туризму;
- всебічна мотивація громадян до участі в розвитку сільського зеленого туризму;
- залучення національних та іноземних інвестицій у розвиток сільського зеленого туризму;
- створення сприятливих умов для розвитку сільського зеленого туризму, підтримка пріоритетних напрямків діяльності в цій галузі шляхом спрощення та гармонізації податкового, валютного, митного, прикордонного та інших видів регулювання;
- створення економічних умов, які стимулюють розвиток сільського

зеленого туризму та сільських територій;

– організація та розвиток системи підвищення якості послуг сільського зеленого туризму;

– урахування потреб сільського зеленого туризму при розробці та затвердженні програм розвитку туризму тощо.

Для розвитку екологічних форм туристсько-рекреаційної діяльності необхідна адекватна державна підтримка, зокрема, в контексті реалізації політики в галузі сільського зеленого туризму, а саме (Проект, ст. 6): визначення та реалізація основних напрямків державної політики в сфері сільського зеленого туризму; встановлення принципів і основ стандартизації туристичних послуг у сфері сільського зеленого туризму; спрямування бюджетних засобів на розробку та реалізацію програм розвитку сільського зеленого туризму.

Ефект від розвитку “зелених” форм рекреації та туризму за принципом синергізму повинен поширюватися на інші галузі та соціально-економічну систему певної території в цілому.

РАЗВИТИЕ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЩЕРБА

Шевчук А. В., д-р. экон. наук, проф., зам. председателя СОПС
Минэкономразвития России и РАН, Россия

Понятие экологический ущерб является одной из важнейших в экономической теории природопользования и охраны окружающей среды. Заслуга целого ряда ученых, исследовательских школ 80-х годов прошлого века состояла в формировании методологической основы этой категории. В первых рядах этой замечательной когорты ученых стоял и профессор Балацкий О.Ф.

В 90-х годах «на плечи» иного поколения экономистов была возложена задача практической реализации теории экологического ущерба применительно к платному природопользованию, решению задачи возмещения ущерба нанесенного в результате нарушения природоохранного законодательства окружающей среде. В рамках практического развития методологии экологического ущерба были во многом использованы заделы ученых-экономистов прошлых лет.

В настоящее время в Российской Федерации все природресурсные и природоохранные законы, Гражданский кодекс и иные правовые акты включают статьи касательно возмещения экологического ущерба. При этом влияние гражданско-правовых отношений перевело в значительной степени вопрос экологического ущерба в категорию вреда, однако в